

soorten teelt) is gebleken dat het organiseren van het werk met behulp van het taakgroepenmodel belangrijke voordelen biedt, zowel voor de arbeidsinhoud en de arbeidsomstandigheden van de medewerkers als voor de onderneming. Van ernstige nadelen is weinig gebleken. Wel zijn er tijdens het project een aantal mogelijke knelpunten naar voren gekomen waar bedrijven in de glastuinbouw op moeten letten bij het invoeren van een taakgroepenorganisatie. Ook zijn niet alle bedrijven, na afloop van de begeleidingsfase (zes tot negen maanden), even ver gevorderd met de praktische doorvoering van taakgroepen.

Het is moeilijk om wetenschappelijk harde uitspraken te doen over bevorderende en belemmerende factoren bij het invoeren van taakgroepenorganisaties in de glastuinbouw. Evenwel is gebleken dat voor functieverbetering de begeleiding van de bedrijven door een ter zake externe deskundige cruciaal is.

Uit de evaluaties, die door de projectgroepen Functieverbetering zijn gemaakt na afloop van de implementatiefase, kan in het algemeen worden geconcludeerd dat de experimenten in belangrijke mate hebben voldaan aan de doelstellingen. Er is dan ook in meerdere opzichten sprake van een geslaagd project, vooral wat betreft de bereidheid van werkgever en werknemers om in een projectgroep daadwerkelijk de arbeidsomstandigheden in het bedrijf te verbeteren.

De auteurs

Drs. J. Swaan is werkzaam bij de afdeling onderzoek van het NIA, drs. H.H.W. den Hartog tijdens het onderzoek eveneens; nu is hij werkzaam bij het GAK.

EG-Richtlijn: Biologische agentia

Jan Harmen Kwantes

In nummer 6 van Arbeidsomstandigheden werd de kader-richtlijn 'ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk' en de zeven daarop gebaseerde bijzondere richtlijnen besproken. De laatst verschenen bijzondere richtlijn heeft betrekking op het veilig werken met biologische agentia. Deze richtlijn is de zevende bijzondere richtlijn op grond van de kaderrichtlijn.

Al in 1984 gaf de Europese Commissie aan maatregelen tegen gevaarlijke agentia te willen nemen. Een en ander was te vinden in het tweede actie-programma inzake de veiligheid en de gezondheid op het werk. De carcinogene stoffen richtlijn en de biologische agentia richtlijn zijn de uitwerkingen van dit actie-programma.

Voor de meeste bijzondere richtlijnen geldt dat het merendeel van de bepalingen, niet hoeft te leiden tot aanpassing van de Nederlandse wetgeving. De meeste zaken zijn al in onze Arbo-wetgeving geregeld. Maar deze biologische agentia richtlijn zal ongetwijfeld tot nieuwe arbo-regelgeving aanleiding geven.

Het al lang bestaande ontwerp-besluit genetische modificatie Arbeidsomstandighedenwet (gepubliceerd in de Staatscourant van 19 juni 1989!) zou wellicht als kapstok voor deze richtlijn hebben kunnen dienen. Maar minister De Vries van SZW heeft aangekondigd om dit ontwerp-besluit in te trekken, en met een nieuw besluit te komen. De minister heeft hiervoor nog de tijd tot 29 november 1993, dan moet volgens de biologische agentia richtlijn de Nederlandse wetgeving zijn aangepast.

In deze richtlijn wordt onder biologische agentia verstaan:

'Micro-organismen, met inbegrip van die welke genetisch zijn gemodificeerd, celculturen en menselijke endoparasieten die een infectie, allergie of toxiciteit kunnen veroorzaken.' Een ruime definitie die vele typen arbeid onder de werking van deze richtlijn kan brengen. Nu is de ene biologische agens natuurlijk gevaarlijker dan de andere, zodat een risicoclassificatie wenselijk is. De richtlijn onderscheidt dan ook vier risicocategorieën al naar gelang het risico van infecties die de biologische agens met

zich mee brengt. Categorie 1 is de minst gevaarlijke categorie, terwijl categorie 4 de gevaarlijkste is, nl. een agens dat een ernstige ziekte veroorzaakt, kans geeft op verspreiding onder de bevolking en geen effectieve bescherming kent.

Het is overigens de bedoeling dat, na invoering van deze richtlijn in de nationale wetgeving, de EG komt tot een communautaire classificatie van biologische agentia.

Om te beoordelen welke soort werk in welke risico-categorie valt, moet de werkgever een risico-beoordeling maken. Hiertoe moet de aard, de mate en de duur van de blootstelling van de werknemer aan het biologische agens worden vastgesteld.

Blijkt het werk in risico-categorie 1 te vallen, dan hoeft de werkgever zich weinig zorg te maken. Valt het werk in hogere risico-categorieën dan moeten nadere verplichtingen worden nageleefd.

Om een idee te geven om welk type arbeid het gaat is een indicatieve lijst van werkzaamheden als bijlage bijgevoegd, en bevat onder andere werk in: de voedingsindustrie, de landbouw, de gezondheidszorg, de rioolwaterzuivering en de vuilverwerking.

Uitgangspunt is dat het gebruik van biologische agentia wordt voorkomen,

en waar dat niet mogelijk is de risico's te verminderen.

In de richtlijn krijgt de werkgever te maken met een flink aantal maatregelen om de risico's van blootstelling te verminderen.

Eén van deze maatregelen betekent het aanbrengen van waarschuwingstekens bij ruimten waar gewerkt wordt met biologische agentia. Dat heeft tot gevolg dat Nederland te maken krijgt met een nieuw waarschuwingsteken: het zgn. biorisicoteken (zie afbeelding).

Veel aandacht wordt geschonken aan maatregelen in de hygiënische sfeer. Ook persoonlijke beschermingsmiddelen komen aan de orde, waarbij nadrukkelijk wordt gesteld dat de kosten van deze beschermingsmiddelen niet op de werknemer mogen worden verhaald. Voorlichting en onderricht speelt een zeer belangrijke rol, waarbij de werkgever in sommige gevallen ver moet gaan in de te verstrekken voorlichting en onderricht.

De richtlijn voorziet tevens in een aantal speciale maatregelen voor het werken met biologische agentia in:

- de gezondheidszorg en de diergeneeskunde;
- industriële procédés, laboratoria en dierenverblijven.

In twee bij deze richtlijn gevoegde bijlagen staat aangegeven welke praktische beheersingsmaatregelen in deze gevallen moeten worden getroffen.

Deze bijlagen zijn vrij concreet en kunnen worden gezien als een soort checklist.

De werkgever is verplicht om een aantal gegevens door te geven aan de bevoegde nationale instantie. Deze verplichting bestaat met name indien een nieuw of gewijzigd productieproces wordt opgezet.

De te verstrekken gegevens hebben onder andere betrekking op:

- de uitkomsten van de risico-beoordeling;
- het aantal blootgestelde werknemers;
- de getroffen preventieve en beschermende maatregelen.

De richtlijn bevat ook het voorschrift dat de werkgever verplicht is om een lijst aan te leggen van werknemers die zijn blootgesteld aan biologische agentia van de twee gevaarlijkste risico-categorieën. Deze lijst moet ten minste tien jaar worden bewaard, en in een gelimiteerd aantal gevallen zelfs veertig jaar.

Niet alleen de werkgevers krijgen in deze richtlijn te maken met bepaalde verplichtingen. Ook de lidstaten van de EG moeten maat-

regelen treffen. Bijvoorbeeld dat de overheid dient te zorgen voor een passende medische controle voor werknemers die worden blootgesteld aan veiligheids- en gezondheidsrisico's.

Al met al vormt de biologische agentia richtlijn een voorbeeld van EG-regelgeving die voor Nederland volstrekt nieuw is. Het voordeel hiervan is dat bestaande arbo-regelgeving in Nederland niet moeizaam behoeft te worden aangepast. De biologische stoffen richtlijn zou bijna onverkort kunnen worden omgezet in een nieuw Nederlands uitvoeringsbesluit van de Arbowet. Art. 24, zesde lid van deze wet geeft hiervoor de ruimte.

Produktinfo

Draagbare gasdetector

CEF Safety Systems heeft de Gaseker GS4 op de markt gebracht. Deze draagbare gasdetector is ontwikkeld voor het opsporen van gaslekage. Speciale toepassingen van deze gaseker zijn het opsporen van lekkages in gas verwerkende installaties en het lokaliseren van methaanvorming op vuilstortplaatsen. De detector is uitgerust met een bemonsteringspompje, maar kan ook met een aanzuigbalg worden gebruikt. Het gecalibreerde instrument met een bereik van 0-10 000 ppm is voorzien van een overrange alarm dat oplicht als de gasconcentratie de 10 000 ppm overschrijdt. Voor methaan komt dit overeen met 20% LEL (onderste explosiegrens) en wordt men dus voor het risico van een explosie gewaarschuwd.

Inf.: CEF Systems BV, Delftweg 69, 2289 BA Rijswijk. Tel. 015-136964.